

**Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Szepietowie**

Tomasz Śnieciński

**Rozwój lokalny kierowany
przez społeczność – metoda rozwoju
obszarów wiejskich przy wsparciu
środków zaangażowanych w LGD**

Szepietowo 2016 r.

Wydawca:
Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie
Szepietowo-Wawrzyńce 64, 18-210 Szepietowo
tel. 86 275 89 00, fax 86 276 89 20
e-mail: wpoдр@zetobi.com.pl
www.odr.pl

Korekta: Katarzyna Koc-Karwowska
Skład komputerowy: Beata Rospędowska

Nakład: 1000 egz.
Druk: Drukarnia TOP Druk w Łomży

Dwa województwa: podlaskie i kujawsko-pomorskie w perspektywie finansowej 2014-2020 realizują nowy unijny instrument terytorialny – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność – RLKS (*ang. Community-led local development – CLLD*). Podstawowym założeniem RLKS jest zwiększenie udziału społeczności lokalnych w zarządzaniu rozwojem terenów, na których mieszkają. W ramach instrumentu społeczność tworzy Lokalną Grupę Działania (LGD), zrzeszającą w swoich szeregach miejscowych przedsiębiorców, przedstawicieli władz publicznych, lokalne organizacje społeczne i mieszkańców. Grupa przygotowuje następnie Lokalną Strategię Rozwoju (LSR), określając bieżące potrzeby danego obszaru oraz działania, które należałoby podjąć. Innymi słowy, instrument RLKS daje mieszkańcom realny wpływ na planowanie i realizację inwestycji w ich otoczeniu. Aby podjęte decyzje odpowiadały na potrzeby całej społeczności, żadna z grup interesu należących do LGD nie może posiadać większości głosów. Stosowanie instrumentu RLKS jest obowiązkowe jedynie dla Wspólnej Polityki Rolnej (5% środków EFRROW musi zostać przekazanych na realizację RLKS). W pozostałych funduszach (EFMR, EFS, EFRR) jego realizacja jest dobrowolna. Choć sam instrument RLKS jest nową propozycją Komisji Europejskiej, idea oddolnych inicjatyw z powodzeniem była stosowana na terenach wiejskich w poprzednich latach w inicjatywie LEADER. RLKS jest zatem rozszerzeniem podejścia LEADER, zastosowanego w okresie programowania 2007-2013 w Osi 4 PROW, w taki sposób, że w ramach RLKS można wykorzystać nie tylko Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ale także Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Morski i Rybacki.

Tym, co go odróżnia od LEADER-a, jest możliwość działania nie tylko na wsi, ale również w miastach, a nawet objęcie jedną strategią rozwoju miasta i otaczających go terenów wiejskich.

RLKS zachowuje podstawowe założenia metody LEADER, to jest:

1. oddolność (szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji strategii),
2. terytorialność (lokalna strategia rozwoju przygotowana dla danego, spójnego obszaru),
3. zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu),
4. partnerstwo (lokalna grupa działania jako lokalne partnerstwo, w którym uczestniczą różne podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego),
5. innowacyjność (w skali lokalnej),
6. decentralizacja zarządzania i finansowania,
7. sieciowanie i współpraca (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk).

RLKS w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 realizacja instrumentu RLKS będzie odbywała się w formule bezpośredniej, zgodnie z zasadami wskazanymi w Umowie Partnerstwa. Wydzielono w tym celu dwa działania: 8.6 *Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego oraz działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego.*

W województwie podlaskim z instrumentu korzysta 13 stowarzyszeń:

- 12 Lokalnych Grup Działania – strategie wielofunduszowe;
- 1 Lokalna Grupa Rybacka – strategia monofunduszowa.

Lokalne Strategie Rozwoju zostały opracowane przez społeczność lokalną, przy uwzględnieniu założeń Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz lokalnych potrzeb i uwarunkowań.

W każdej Grupie dokument ten jest efektem współpracy przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, zgodnie z zasadami uspołecznionego i oddolnego planowania strategicznego. Kluczowy udział w tworzeniu strategii odegrali lokalni liderzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i defaworyzowanych, pracownicy urzędów gmin z obszaru danego Stowarzyszenia oraz sami członkowie grupy.

W ramach strategii przewidziano cały szereg działań skierowanych do wszystkich grup społecznych tj. mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych, jednostek samorządu terytorialnego czy parafii. Każda strategia ukierunkowana jest na rozwiązywanie problemów społecznych najistotniejszych na danym terenie, zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych. Warto zwrócić uwagę na duży nacisk położony we wszystkich strategiach na tworzenie miejsc pracy na obszarach wiejskich. Możliwości skorzystania ze środków przewidzianych przez każdą z Grup wynikają z przyjętego harmonogramu – który dostępny jest na stronie każdej LGD.

Wybrane działania skierowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru objętego LSR (finansowane z europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich)

Przedmiotem naborów są operacje realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju zgodnie z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami każdej LSR.

Ze wsparcia mogą skorzystać mieszkańcy obszaru gmin i miast z terenu działania LGD. Ze wsparcia (w ramach PROW 2014-2020) wykluczeni są mieszkańcy miast należących do LGD i liczących powyżej 20 tys. mieszkańców.

Podjęmowanie działalności gospodarczej

Zakres tematyczny operacji – podejmowanie działalności gospodarczej zgodnie z §2 ust. 1 pkt. 2 lit. a Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015 poz. 1570 z późn. zm.).

O pomoc może ubiegać się podmiot będący osobą fizyczną, jeżeli:

- jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- jest pełnoletnia,
- ma miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR.

Pomoc jest przyznawana podmiotowi, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”, jeżeli:

- koszty kwalifikowalne operacji nie są współfinansowane z innych środków publicznych;
- operacja będzie realizowana nie więcej niż w 2 etapach, a wykonanie zakresu rzeczowego zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie przez beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie wniosku o płatność końcową wypłacaną po zrealizowaniu całej operacji, nastąpi w terminie 2 lat od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 31.12.2022 r.;
- operacja, która obejmuje koszty inwestycyjne, zakłada realizację inwestycji na obszarze wiejskim objętym LSR;
- inwestycje w ramach operacji będą realizowane na nieruchomości będącej własnością lub współwłasnością podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub podmiot ten posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy co najmniej przez okres realizacji operacji oraz okres podlegania zobowiązaniu do zapewnienia trwałości operacji zgodnie z 71 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013;
- operacja jest uzasadniona ekonomicznie i będzie realizowana zgodnie z biznesplanem;
- minimalna całkowita wartość operacji wynosi nie mniej niż 50 tys. złotych;
- realizacja operacji nie jest możliwa bez udziału środków publicznych.

Pomoc na operację w w/w zakresie jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie:

- nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie, chyba że podejmuje działalność gospodarczą sklasyfikowaną w przepisach

rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz.U. Nr 251, poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489) jako produkcja artykułów spożywczych lub produkcja napojów;

- w okresie 2 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie tej pomocy nie wykonywał działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, w szczególności nie był wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i nie została mu dotychczas przyznana pomoc na operację w tym zakresie.

Ponadto operacja zakłada podjęcie we własnym imieniu działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, i jej wykonywanie do dnia, w którym upłynie 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej oraz:

- zgłoszenie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy do ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczeń rentowych i ubezpieczenia wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności i podleganie tym ubezpieczeniom do dnia, w którym upłynie 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej, lub
- utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, gdy jest to uzasadnione zakresem realizacji operacji, zatrudnienie osoby, dla której zostanie utworzone to miejsce pracy, na podstawie umowy o pracę, a także utrzymanie utworzonych miejsc pracy do dnia, w którym upłynie 2 lata od dnia wypłaty płatności końcowej;
- koszty planowane do poniesienia w ramach operacji:
 - mieszczą się w zakresie kosztów, o których mowa w § 17 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020; Dz.U. z 2015 poz. 1570 z późn. zm.;
 - nie są kosztami inwestycji polegającej na budowie albo przebudowie liniowych obiektów budowlanych w części dotyczącej realizacji odcinków zlokalizowanych poza obszarem wiejskim objętym LSR;
- biznesplan jest racjonalny i uzasadniony zakresem operacji, w szczególności, jeżeli suma kosztów planowanych do poniesienia w ramach tej operacji, ustalona z uwzględnieniem wartości rynkowej tych kosztów, jest nie niższa niż 70% kwoty, jaką można przyznać na tę operację.

Pomoc na operację nie przysługuje, jeżeli działalność gospodarcza będąca przedmiotem tej operacji jest sklasyfikowana w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), jako:

- działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach;
- górnictwo i wydobywanie;
- działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie;
- przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków;
- wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej;
- produkcja chemikaliów oraz wyrobów chemicznych;
- produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych;
- produkcja metali;
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz motocykli;
- transport lotniczy i kolejowy;
- gospodarka magazynowa.

Beneficjent składa wnioszek pierwszej transzy pomocy w terminie 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy, a wnioszek drugiej transzy – po spełnieniu warunków wypłaty drugiej transzy, nie później niż po upływie 2 lat od dnia zawarcia umowy.

Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu: został określony odrębnie w każdej w Lokalnej Strategii Rozwoju i wynosi od **50 do 100 tys. zł.**

Rozwijanie działalności gospodarczej

Zakres tematyczny operacji – rozwijanie działalności gospodarczej, zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 2 lit. c Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020; Dz.U. z 2015 poz. 1570 z późn. zm.

O pomoc może ubiegać się podmiot będący:

- osobą fizyczną, jeżeli jest: obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jest pełnoletnia, miejsce oznaczone adresem, pod którym wykonuje działalność gospodarczą, wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR – w przypadku gdy osoba fizyczna wykonuje działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,
- osobą prawną, z wyłączeniem województwa, jeżeli siedziba tej osoby lub jej oddziału znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR, albo
- jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli siedziba tej jednostki lub jej oddziału znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR.

W przypadku gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wykonuje działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, pomoc jest przyznawana, jeżeli podmiot ten prowadzi mikroprzedsiębiorstwo albo małe przedsiębiorstwo w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1).

W przypadku, gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej warunki określone powyżej powinny być spełnione przez wszystkich współników tej spółki.

Pomoc jest przyznawana podmiotowi, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”, jeżeli:

- koszty kwalifikowalne operacji nie są współfinansowane z innych środków publicznych;
- operacja będzie realizowana nie więcej niż w 2 etapach, a wykonanie zakresu rzeczowego zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie przez beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie wniosku o płatność końcową wypłacaną po zrealizowaniu całej operacji, nastąpi w terminie 2 lat od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 31.12.2022 r.;
- operacja, która obejmuje koszty inwestycyjne, zakłada realizację inwestycji na obszarze wiejskim objętym LSR, chyba że operacja dotyczy inwestycji polegającej na budowie albo przebudowie liniowego obiektu budowlanego, którego odcinek będzie zlokalizowany poza tym obszarem;
- inwestycje w ramach operacji będą realizowane na nieruchomości będącej własnością lub współwłasnością podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy lub podmiot ten posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy co najmniej przez okres realizacji operacji oraz okres podlegania zobowiązaniu do zapewnienia trwałości operacji zgodnie z 71 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.;
- operacja jest uzasadniona ekonomicznie i będzie realizowana zgodnie z biznesplanem, który zawiera co najmniej:
 - minimalna całkowita wartość operacji wynosi nie mniej niż 50 tys. złotych.

Ponadto podmiot zainteresowany skorzystaniem ze środków wykazać, że:

- posiada doświadczenie w realizacji projektów o charakterze podobnym do operacji, którą zamierza realizować, lub
- posiada zasoby odpowiednie do przedmiotu operacji, którą zamierza realizować, lub
- posiada kwalifikacje odpowiednie do przedmiotu operacji, którą zamierza realizować, jeżeli jest osobą fizyczną, lub

- wykonuje działalność odpowiednią do przedmiotu operacji, którą zamierza realizować;
- realizacja operacji nie jest możliwa bez udziału środków publicznych;
- została wydana ostateczna decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jej wydanie jest wymagane przepisami odrębnymi.

W przypadku, gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej pomoc jest przyznawana, jeżeli numer identyfikacyjny został nadany spółce.

Pomoc na operacje w zakresie rozwijania działalności gospodarczej jest przyznawana, jeżeli podmiot ubiegający się o jej przyznanie w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy wykonywał łącznie co najmniej przez 365 dni działalność gospodarczą, do której stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, oraz nadal wykonuje tę działalność.

Operacja zakłada:

- utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem realizacji operacji, a osoba, dla której zostanie utworzone to miejsce pracy, zostanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę,
- utrzymanie miejsc pracy, w tym miejsc pracy, które zostaną utworzone w ramach realizacji operacji, do dnia, w którym upłyną 3 lata od dnia wypłaty płatności końcowej.

Przepisu nie stosuje się w przypadku, gdy suma kwot pomocy przyznanej jednemu podmiotowi na dotychczas realizowane operacje oraz kwoty pomocy, o której przyznanie podmiot ten ubiega się za realizację danej operacji, nie przekracza 25 tys. złotych.

Pomoc na operację nie przysługuje, jeżeli działalność gospodarcza będąca przedmiotem tej operacji jest sklasyfikowana w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), jako:

- działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach;
- górnictwo i wydobywanie;
- działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie;
- przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków;
- wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej;
- produkcja chemikaliów oraz wyrobów chemicznych;
- produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych;
- produkcja metali;
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz motocykli;
- transport lotniczy i kolejowy;
- gospodarka magazynowa.

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

- ogólne, o których mowa w 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013;
- zakupu robót budowlanych lub usług;
- zakupu lub rozwoju oprogramowania komputerowego oraz zakupu patentów, licencji lub wynagrodzeń za przeniesienie autorskich praw majątkowych lub znaków towarowych;
- najmu lub dzierżawy maszyn, wyposażenia lub nieruchomości;
- zakupu nowych maszyn lub wyposażenia;
- zakupu środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób łącznie z kierowcą;
- zakupu rzeczy innych niż wymienione w pkt 5 i 6, w tym materiałów;
- podatku od towarów i usług (VAT), zgodnie z 69 ust. 3 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013 – które są uzasadnione zakresem operacji, niezbędne do osiągnięcia jej celu oraz racjonalne.

Kosztem kwalifikowanym jest także wartość wkładu rzeczowego, o którym mowa w art. 69 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013. Wartość wkładu rzeczowego, w formie nieodpłatnej pracy ustala się jako iloczyn liczby przepracowanych godzin oraz ilorazu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w drugim roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy i liczby 168.

Do kosztów kwalifikowalnych nie zalicza się kosztów inwestycji polegającej na budowie albo przebudowie liniowych obiektów budowlanych w części dotyczącej realizacji odcinków zlokalizowanych poza obszarem wiejskim objętym LSR.

Przy ustalaniu wysokości pomocy koszty ogólne są uwzględniane w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji, a koszty zakupu środków transportu – w wysokości nieprzekraczającej 30% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji, pomniejszych o koszty ogólne.

Operacja będzie realizowana nie więcej niż w 2 etapach, a wykonanie zakresu rzeczowego operacji, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie wniosku o płatność końcową wypłacaną po zrealizowaniu całej operacji, nastąpi w terminie 2 lat od dnia zawarcia umowy.

Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu: nie może przekroczyć 300 tys. zł.

Zarówno w przypadku podejmowania jak i rozwijania działalności gospodarczej, aby operacja została wybrana do finansowania musi przejść pozytywnie weryfikację wstępną wniosku, weryfikację zgodności operacji z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, weryfikację zgodności z Lokalną Strategią Rozwoju LGD oraz uzyskać co najmniej minimalną liczbę punktów w ocenie wg lokalnych kryteriów wyboru operacji każdej LGD.

Wszelkie szczegóły dotyczące naborów wniosków dostępne są w biurach LGD.

Dane kontaktowe

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie”

ul. Mickiewicza 1 A
18-200 Wysokie Mazowieckie
adres korespondencyjny:
ul. Ludowa 15
18-200 Wysokie Mazowieckie
tel./fax: 86 275 25 92 wew. 38 i 39
e-mail: biuro@bramanapodlasie.pl
www.bramanapodlasie.pl
Prezes: Katarzyna Śniecińska

Lokalna Grupa Działania „Kanał Augustowski”

ul. Wojska Polskiego 51
16-300 Augustów
tel. 87 643 30 56, fax: 87 643 29 03
e-mail: lgd@lgd-rospuda.pl
www.stowarzyszenie.lgd-rospuda.pl
Prezes: Elżbieta Pszczoła

Lokalna Grupa Działania „Fundusz Biebrzański”

ul. Plac Kościuszki 21
16-150 Suchowola
tel./fax: 85 71 28 307
e-mail: sekretariat@biebrza-leader.pl
www.biebrza-leader.pl
Prezes: Michał Matyskiel

Lokalna Grupa Działania „Biebrzański Dar Natury”

Wojewodzin 2, 19-200 Grajewo
tel./fax: 86 272 80 44
e-mail: lgd.biebrza@op.pl
www.lgd-bdn.pl
Prezes: Stanisław Szleter

Stowarzyszenie „Sąsiedzi”

ul. Szosa Zambrowska 1/27
18-400 Łomża
tel./fax: 86 473 53 35
e-mail: lgdsasiedzi@gmail.com
www.lgd-sasiedzi.pl
Prezes: Lidia Małgorzata Grzejka

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Mlekiem Płynąca”

ul. Krótka 15
18-516 Mały Płock
tel. 86 279 19 10
e-mail: kraina@fundacja1.nazwa.pl
www.krainamlekiemplynaca-leader.pl
Prezes: Elżbieta Parzych

Lokalna Grupa Działania „Szlak Tatarski”

ul. Grodzieńska 1,
16-100 Sokółka
tel. 85 711 50 50
e-mail: szlaktatarski@gmail.com
www.szlaktatarski.org
Prezes: Piotr Bujwicki

Lokalna Grupa Działania „Puszcza Knyszyńska”

ul. Piłsudskiego 18,
16-030 Supraśl
tel./fax: 85 710 88 50
e-mail: lgd@puszczaknyszynska.org
www.puszczaknyszynska.org
Prezes: Adam Kamiński

**Stowarzyszenie Lokalna
Grupa Rybacka
„Pojezierze Suwalsko-Augustowskie”**
ul. Wesola 22
16-400 Suwałki
tel. 87 565 53 89
e-mail: biuro@lgr-pojezierze.eu
www.lgr-pojezierze.eu
Prezes: Cezary Cieślukowski Lokalna

**Stowarzyszenie
„Suwalsko-Sejneńska”
Lokalna Grupa Działania**
ul. Kościuszki 71
16-400 Suwałki
tel. 87 565 53 64
e-mail: s-s.lgd@o2.pl
www.su-se.pl
Prezes: Jarosław Rżany

**Stowarzyszenie Lokalna Grupa
Działania
„Tygiel Doliny Bugu”**
ul. Warszawska 51
17-312 Drohiczyn
tel./fax: 85 655 77 06
e-mail: biuro@tygiel doliny bugu.pl
www.tygiel doliny bugu.pl
Prezes: Agnieszka Wojtkowska

**Stowarzyszenie „N.A.R.E.W.
Narwiańska Akcja
Rozwoju Ekonomicznego Wsi”**
ul. Lipowa 4
18-106 Turośń Kościelna
tel./fax: 85 650 51 04
e-mail: biuro@stowarzyszenienarew.org.pl
www.stowarzyszenienarew.org.pl
Prezes: Urszula Jabłońska

**Grupa Działania
„Puszcza Białowieska”**
ul. Parkowa 3
17-200 Hajnówka
tel./fax: 85 682 50 26
e-mail: biuro@lgd-puszcza-bialowie-ska.pl
www.lgd-puszcza-bialowie-ska.pl
Prezes: Eugeniusz Kowalski

Bibliografia:

www.minrol.gov.pl

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 sierpnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
strony internetowe LGD w woj. podlaskim